

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга, 2019.

Сектор еколошких добара и услуга део је економије који се састоји од хетерогеног скупа произвођача робе и услуга чији је циљ заштита животне средине и управљање природним ресурсима.

Произведени еколошки производи или пружене услуге заштите животне средине имају за циљ: спречавање или минимизирање загађења, деградације или исцрпљивања природних ресурса; поправљање нанете штете; смањење, уклањање, третман и управљање загађењем, деградацијом и исцрпљивањем природних ресурса; као и обављање других активности попут мерења и праћења, контроле, истраживања и развоја, образовања, обуке, информација и комуникације у вези са заштитом животне средине или управљањем ресурсима.

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга пружа податке о производњи (аутпут), додатој вредности, запослености и извозу.

Производња у Сектору еколошких добара и услуга у 2019. години износила је 138 216 мил. РСД, бруто додата вредност процењена је на 48 500 мил. РСД, укупан број запослених износио је 44 563, изражен еквивалентом пуне запослености, а извоз на 12 467 мил. РСД.

Сектор еколошких добара и услуга бележи раст производње за 7,8% у 2019, у односу на 2018. годину, пораст БДВ-а за 7,2%, запослености за 6,5%, као и пораст извоза за 7,1%.

Удео БДВ-а из Сектора еколошких добара и услуга у укупној додатој вредности за Републику Србију износи 1,1% у 2019. години.

Табела 1. Производња, БДВ, запосленост и извоз у Сектору еколошких добара и услуга

	2018	2019	Индекс, 2019/2018
Производња – аутпут, мил. РСД	128 197	138 216	107,8
БДВ, мил. РСД	45 261	48 500	107,2
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	41 860	44 563	106,5
Извоз, мил. РСД	11 637	12 467	107,1

Све четири варијабле у Сектору еколошких добара и услуга могу бити приказане одвојено према Активностима заштите животне средине и Активностима управљања ресурсима.

Активности заштите животне средине (у даљем тексту: ЦЕПА) имају за циљ превенцију, смањење и елиминацију загађења и било какве друге деградације животне средине. Оне обухватају све мере које се предузимају како би се деградирано окружење вратило у одговарајуће стање.

Активности управљања ресурсима (у даљем тексту: ЦРеМА) имају за циљ заштиту залиха природних ресурса од исцрпљивања.

Табела 2. Производња, БДВ, запосленост и извоз у Сектору еколошких добара и услуга према доменима заштите животне средине (ЦЕПА и ЦРеМА)

	2018	2019	Индекс, 2019/2018
Активности заштите животне средине (ЦЕПА)			
Производња – аутпут, мил. РСД	71 864	79 931	111,2
БДВ, мил. РСД	24 481	27 227	111,2
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	22 072	24 710	112,0
Извоз, мил. РСД	9 790	10 722	109,5
Активности управљања ресурсима (ЦРеМА)			
Производња – аутпут, мил. РСД	56 332	58 285	103,5
БДВ, мил. РСД	20 780	21 274	102,4
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	19 788	19 853	100,3
Извоз, мил. РСД	1 847	1 745	94,5

Укупан број запослених, изражен еквивалентом пуне запослености у Сектору еколошких добара и услуга, процењен је на 44 563, од чега се 24 710 запослена бавило активностима у вези са заштитом животне средине, а 19 853 запослена активностима управљања ресурсима.

Граф. 1. Запосленост у Сектору еколошких добара и услуга према доменима заштите животне средине (ЦЕПА и ЦРеМА)

Графикон за запосленост приказује да је највећи допринос запошљавања у животној средини у домену Управљања отпадом и износи 18 072 радна места.

Други највећи допринос запошљавању у животној средини је у домену управљања минералима и износи 16 388, изражен еквивалентом пуне запослености.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Методолошка објашњења

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга (скраћено ЕГСС) представља један од шест модула европских економских рачуна животне средине према Уредби (ЕУ) број 691/2011. Обим сектора еколошких добара и услуга (обухваћени активностима и производима) дефинисан је Уредбом Комисије (ЕУ) број 2015/2174 о индикативном списку за Сектор еколошких добара и услуга.

Извори података који се користе за израду процена укључују: националне рачуне, статистику о трошковима за заштиту животне средине, структурну статистику предузећа, статистику индустријских производа, статистику радне снаге, статистику међународне трговине, пољопривредну статистику и енергетску статистику. Методе обрачуна су документоване у Приручнику за ЕГСС и Практичном водичу за ЕГСС Евростата.

ЕГСС променљиве

Производња (аутпут) је укупна вредност робе или услуга која је произведена за употребу изван производне јединице, за властиту крајњу употребу или за залихе на крају извештајног периода.

Бруто додата вредност представља допринос производње еколошких производа и услуга БДП-у.

Запосленост се мери у еквивалентима пуне запослености. Еквивалент пуне запослености (ФТЕ) је мерна јединица запослених лица која омогућава упоредивост запослених, иако раде различит број сати у радној недељи/години. Запослени који ради пуно радно време мери се као један (1) еквивалент пуне запослености или скраћено ФТЕ = 1. Запослени који не ради пуно радно време добија пропорционалну вредност у односу на сате у којима је радио.

ЕГСС домени

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга садржи две широке групе активности и производа:

- заштита животне средине (ЦЕПА) – активности чија је сврха спречавање, смањење и уклањање загађења и било које друге деградације животне средине;
- управљање ресурсима (ЦРеМА) – активности чија је сврха очување и одржавање природних ресурса, чиме се штити од исцрпљивања.

Постоје специјализоване класификације за активности заштите животне средине (ЦЕПА) и активности управљања ресурсима (ЦРеМА). Подаци ЕГСС-а се прикупљају и извештава се коришћењем следеће поделе:

ЦЕПА 1 – заштита спољног ваздуха и климе, од којих:

ЦЕПА 1.1.2 и 1.2.2 – заштита климе и озонског омотача

ЦЕПА 2 – управљање отпадним водама

ЦЕПА 3 – управљање отпадом

ЦЕПА 4 – заштита и санација тла, подземних и површинских вода

ЦЕПА 5 – смањење буке и вибрација

ЦЕПА 6 – заштита биолошке разноликости и пејзажа

ЦЕПА 7 – заштита од зрачења

ЦЕПА 8 – истраживање и развој животне средине

ЦЕПА 9 – остале активности заштите животне средине

ЦРеМА 10 – управљање водом

ЦРеМА 11 – управљање шумским ресурсима, од којих:

ЦРеМА 11.А – управљање шумским површинама

ЦРеМА 11.Б – минимизирање уноса шумских ресурса

ЦРеМА 12 – управљање дивљом флором и фауном

ЦРеМА 13 – управљање енергетским ресурсима

ЦРеМА 13А – производња енергије из обновљивих извора

ЦРеМА 13Б – уштеда топлоте / енергије и управљање

ЦРеМА 13Ц – минимизација употребе фосилне енергије као сировина

ЦРеМА 14 – управљање минералима

ЦРеМА 15 – истраживачке и развојне активности за управљање ресурсима

ЦРеМА 16 – остале активности управљања ресурсима

Контакт: neda.cukavac@stat.gov.rs ; dusanka.dostanic@stat.gov.rs • тел.: 011 3087-001

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор

Тираж: 20 • Периодика излажења: годишња